

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 407.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245224992176/facsimile.pdf> (tilgået 06. juni 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det Hellige Romerske Rige

med Østerrigerne, havde dog Schweitserne, i hele den Menneske-Alder han sad paa Thronen (1314-47), alt det Rygstyd, den Keiserlige Majestæt kunde give, og det var i Tydskernes Øine langt meer end man efter de udvortes Forhold skulde vente, fordi »Rets-Begrebet« har af Naturen langt mere Styrke hos dem end hos andre Folk.

Hoved-Grunden, hvi Schweitserne, efter Slaget ved Morgarten, fik saa lang en Frist, var imidlertid vist nok Slaget selv, der ikke blot havde strøkt, saa at sige, en heel Ridder-Slægt til Jorden, men bragt Middelalderens Tankegang i Forvirring; thi efter den var kun Adel og Geistlighed de store Magter, der, ligesom Keiseren og Paven, skulde dele Verden imellem sig eller slaas om den, saa det fandtes haardt nok for en gammel Adel imellem at maatte bukke under for Borgerne, som det Franske Adels-Flor ved Courtraï (1302) for Borgerne fra Brügge, og Bønderne betragtede man aabenbar som Kvæg, der vei kunde blive uvane, saa de med Livsfare maatte slaas for Panden, men kunde umuelig opflammes til standhaftig Kamp for Ære og Frihed. Denne Tankegang fik nu ved Morgarten et Stød, den seent forvandt, og hvad der var det værste, Borgerne i Nabolaget fandt snart, det var godt at have saadanne Bønder i Baghaanden, saa at selv Stor-Stæderne Zürich og Bern (1351 og 53) indtraadte i Schweitser-Forbundet, som vel derved blev Fyrster og Adel end mere forhadt, og selv Geistligheden betænkeligt, men blev ogsaa langt farligere at trodse og svarere at sprænge. Al nu ogsaa Hertug Leopolds Brodersøn og Navner godt vidste, hvad Schweitser-Krigen havde at betyde, seer man blandt andet deraf, at han i sit Skjold førte to Kæmpe-Næver, som »brød Vei giennem en Klippe,« men at han ikke rigtig havde beregnet sine Kræfter, viste Kæmpe-Slaget ved Sempach, ved hvis Aabning vel den overmodige Adel spurgde Hertugen, om han vilde have dem »kogt eller stegt,« men ved hvis Slutning den fandt dem kun aiffor raae. Tænker man imidlertid, at Stor-Stæderne ved denne Leilighed spillede en glimrende Rolle, da tager man mærkelig fejl, thi det stolte Bern undskyldte sig og det folkerige Zürich stræbde kun at hytte sig selv, saa det var kun 400 Mand fra Lucern, der føiede sig til de 900 Hyrder fra Skovbygden, og deelde med dem den udødelige Ære.

Hvilken Magt denne Haandfuld Helte havde at bekæmpe, kan man blandt andet sluttederaf, at foruden Hertug Leopold, havde Greverne af Wyrtemberg, Markgreverne af Baden og